

ירושלים, כ"ט טבת תשפ"א
13 ינואר 2021

לכבוד

יוסי וירצבורגר
הממונה על הנפט
משרד האנרגיה
בנק ישראל 7
ירושלים 9136002

שלום רב,

הנדון: היועצות במסגרת הענקת רישיון 72 - חסוי - בולל מידע מסחרי

סימוכין: מכתבין מיום 24.2.2020 ומיום 30.9.2020, מכתבנו מיום 29.03.2020

בהמשך לפנייתך מיום 24.2.2020 ולפנייה העוקבת לה מיום 30.09.2020 להתייעצות באשר לשיקולים של קידום התחרויות הענפית במסגרת הליך תחרותי להענקת רישיון מס' 72 לחיפוש גז, הריני להשיבך כדלקמן:

1. בפניותיך שבסימוכין נתבקשה הממונה על התחרות (להלן **הממונה**) לייעץ למשרד האנרגיה בעניין שיקולי קידום התחרויות הענפית בהקצאת זכות לפי סעיף 12(א) לחוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013.
2. ביום 29.3.2020, התייחסה הממונה לפנייתך הראשונה שבסימוכין במסגרת ייעוץ ביחס להליך תחרותי להקצאת רישיון חיפוש גז בתא השטח שהוקצה ברישיון אלון D (להלן **אלון D**). במסגרת זו נכתב כי על רקע הנסיבות, בפרט בקשת הייעוץ טרם פרסום ההליך התחרותי וחוסר הוודאות לגבי הגופים שייגשו להליך התחרותי, הייעוץ יינתן רק לאחר שתתבהר התמונה אודות ההצעות המתמודדות בהליך התחרותי שיפורסם.
3. בהמשך לכך, ההליך התחרותי נשוא פנייתך עודכן כך שהקצאת הרישיון נעשית ביחס לתא שטח חדש, המכונה בלוק 72 (להלן **רישיון 72** או **הרישיון**). שטחו של רישיון 72 משתרע על פני 257.4 אלף דונם, במימי הים התיכון בסמוך לגבול עם לבנון. רוב שטח

הרישיון חופף לשטח רישיון אלון D, שבו החזיקו במשותף דלק קידוחים – שותפות מוגבלת (להלן **דלק**) ו-Noble Energy Mediterranean-1 (להלן **נובל**) משנת 2009. תוקף הרישיון לאלון D פג בשנת 2016 והוארך שוב בשנת 2017 לתקופה של 32 חודשים, עד ליום 21.04.2020. ההארכה ניתנה לאחר ערר שהגישו דלק ונובל

4. עוד בהתאם למידע שנמסר במסגרת הפנייה, בשטח רישיון 72 מצוי מבנה גיאולוגי, העשוי להכיל בסבירות גבוהה גז בכמות פוטנציאלית משוערת של 30 עד 50 BCM.

5. ההליך התחרותי, שפורסם על ידי משרד האנרגיה ביום 23.9.2020,

6. ההליך התחרותי התמקד בגובה מענק החתימה שהוצע במכרז, וזאת עקב חוסר הוודאות ביחס ליכולת לפתח את המאגר במועד פרסום המכרז, שהקשה על הערכת תכניות העבודה ולוחות הזמנים המוגשים והענקת ציון המשקף ערך בפועל לטובת הציבור. עם זאת, ככל שיפותח מאגר גז ברישיון 72, עולה כי גובה מענק החתימה אינו משקף את עיקר הערך הכלכלי של רישיון 72 לציבור מאחר שעיקר התועלת לציבור מצויה, לו הדבר יתאפשר, מפיתוח המאגר המצוי בשטח הרישיון.

הצדדים הנוגעים לייעוץ

7. **דלק** היא חברה ציבורית העוסקת בחיפוש, פיתוח והפקה של גז טבעי, קונדנסט ונפט, והיא מחזיקה במסגרת זו בכ-45% מהזכויות במאגר לווייתן וכן בכ-22% מהזכויות במאגר תמר באופן ישיר, ובכ-3% נוספים באופן עקיף באמצעות תמר פטרוליום. על פי החלטת שר הכלכלה שבנספח להחלטת ממשלה 476 מיום 16.8.2015 (להלן **מתווה**

הגז), עתידה דלק להיפרד מכל החזקותיה בתמר עד ליום 17.12.2021. בשל החזקתה במאגר תמר, דלק מוכרזת כבעלת מונופולין באספקת גז טבעי שלא עבר תהליך הנזלה בישראל. נוסף על נכסים אלו, דלק מחזיקה גם בחלק ממאגר הגז הקפריסאי "אפרודיטה".

8. **נובל** היא חברה פרטית הרשומה באיי קיימן ושייכת לקבוצת Noble Energy Inc. הנשלטת על ידי חברת Chevron Corporation. החברה עוסקת בחיפוש, הפקה ושיווק של נפט גולמי וגז טבעי ברחבי העולם. נובל היא המפעילה במאגר הגז תמר (ומחזיקה ב-25% ממנו); במאגר הגז לווייתן (ומחזיקה ב-40% ממנו) ובמאגר הגז דלית.¹ כמו דלק, נובל מוכרזת כבעלת מונופולין בשל החזקתה במאגר תמר.

9. **אנרג'יאן** היא חברה ציבורית בריטית העוסקת בחיפוש והפקה של נפט וגז טבעי בים התיכון. אנרג'יאן היא המפעילה והמחזיקה הבלעדית של המאגרים כריש ותנין, וכן בעלת זכויות בתשעה רישיונות חיפוש נוספים.

10. שלוש המתחרות פועלות בתחום החיפוש, ההפקה והאספקה של גז טבעי. לפיכך, הן עשויות להתחרות במכרזים על הזכות לחפש ולהפיק גז, ולאחר מכן להתחרות בשיווק ומכירת הגז ללקוחותיהן, כגון תחנות כוח לייצור חשמל ומפעלי תעשייה.

רקע לניתוח השפעת המכרז על התחרות – שוק הגז הטבעי

11. בשנים האחרונות הפך הגז הטבעי למרכיב המרכזי בסל הדלקים לייצור חשמל במשק הישראלי וכן למקור אנרגיה משמעותי לתעשייה בישראל. בהתאם לכך, מדיניות הממשלה היא להגביר את השימוש בגז טבעי ולעודד את פיתוחם של מאגרי גז טבעי נוספים.²

¹ יצוין כי הכדאיות הכלכלית של פיתוח זלית מוטלת בספק.

² ראו החלטת ממשלה 2592 מתאריך 2.4.2017 בדבר עידוד מאגרי גז קטנים ובינוניים (https://www.gov.il/he/departments/policies/2017_dec2592), וכן את החלטת ממשלה 3080 מתאריך 22.10.2017 בדבר האצת השימוש בגז טבעי בתעשייה וצמצום זיהום האוויר (https://www.gov.il/he/departments/policies/dec3080_2017).

12. מדינת ישראל מקצה רישיונות חיפוש גז טבעי ימיים במסגרת הליכים תחרותיים שהיא מקיימת מעת לעת. רישיון חיפוש ניתן לגורם יחיד או לקבוצה אשר הוכיחו יכולת כלכלית ומקצועית לעמידה בתנאי תכנית העבודה הקבועה ברישיון. תקופת הרישיון המקורית היא ל-3 שנים. בכפוף לחוק הנפט התשי"ב-1952 (להלן **חוק הנפט**),³ תקופת הרישיון ניתנת להארכה, ובלבד שסך כל תקופת הרישיון לא תתארך יותר משבע שנים לאחר נתינתו, ושבמהלך תקופה זו בעל הרישיון יקדח קידוח ניסיון. כיום בישראל קיימים 16 רישיונות חיפוש ימיים תקפים. על אף ריבוי הרישיונות, מספר הגורמים והקבוצות המחזיקים ברישיונות אלו הוא מצומצם, שכן גורם אחד רשאי להחזיק ביותר מרישיון אחד.⁴

13. בעל רישיון חיפוש אשר קיבל את אישור הממונה על ענייני הנפט כי הגיע לתגלית בשטח הרישיון (לאחר שביצע קידוח במסגרת הרישיון, ובעקבות הקידוח ומבחני ההפקה שנערכו בו נמצאו שכבות המכילות גז טבעי או נפט בהיקף אשר המתאים להפקה מסחרית), זכאי לקבל שטר חזקה על כל שטח שיבחר בתוך שטח הרישיון. מכאן מתחיל הליך בן מספר שלבים שבסופו מופק גז בכמות מסחרית מהמאגר. בעל החזקה יממן, יקים ויפעיל את מערכת ההפקה ויתחזק אותה לצורך פעילותה השוטפת. תקופת החזקה היא 30 שנים, וניתן להאריכה בעוד 20 שנים נוספות.

14. על פי העולה מדו"ח הוועדה לבחינת מדיניות הממשלה בנושא משק הגז הטבעי בישראל (להלן **ועדת אדירי**)⁵ אשר המלצותיה אומצו בהחלטת ממשלה מס' 4442 מתאריך 6.1.2019,⁶ כיום יש בישראל מספר חד ספרתי של חזקות גז טבעי, רובן קטנות.⁷ לצד

³ ראו סעיף 18 לחוק הנפט.

⁴ ראו רשימת החזקות ורישיונות בקישור:

<https://www.energy-sea.gov.il/English-Site/Pages/Data%20and%20Maps/Petroleum-Rights.aspx>.

⁵ ראו קישור לדו"ח סיכום הוועדה מדצמבר 2018:

https://www.gov.il/BlobFolder/reports/periodic-examination/he/ng_dec_18.pdf

⁶ ראו קישור להחלטת הממשלה: 2019_dec4442. https://www.gov.il/he/departments/policies/dec4442_2019

⁷ ראו רשימת החזקות ורישיונות בקישור:

<https://www.energy-sea.gov.il/English-Site/Pages/Data%20and%20Maps/Petroleum-Rights.aspx>.

החזקות הקטנות, ישנן שלוש חזקות משמעותיות – מאגר הגז לווייתן, מאגר הגז תמר ומאגרי הגז כריש ותנין. בכון להיום, מאגר הגז תמר הוא המקור העיקרי לאספקת גז טבעי בישראל. מאגר הגז לווייתן החל לספק גז טבעי לצרכנים בסוף שנת 2019, ומאגרי הגז כריש ותנין צפויים גם הם להתחיל לספק גז טבעי במהלך שנת 2021.⁸ אנרג'יאן חתמה על חוזי אספקת גז עתידיים ממאגרים כריש ותנין עם לקוחות שונים ובכך המאגרים השפיעו על התחרות טרם תחילת הזרמת הגז מהם. לוח מספר 1 מציג את בעלי הזכויות בכל אחת מהחזקות הללו, כמות הגז הטבעי המצויה בהן, וכן את הכמות שכבר נמכרה בחוזים שנחתמו בין בעלי הזכויות בחזקות הגז לבין כלל הלקוחות (לרבות יצוא) ובין שותפויות הגז לבין הלקוחות המקומיים בלבד (צריכה מקומית).

⁸ מקור נוסף לאספקה מזדמנת עבור צרכני גז טבעי הוא יבוא LNG.

לוח מספר 1 – פירוט החזקות המשמעותיות בישראל

שם החזקה	בעלים	גודל החזקה (BCM) ⁹	שנת תחילת ההפקה	כמות הגז המכורה בחוזים ¹⁰ (BCM)	כמות הגז המכורה בחוזים ללקוחות מקומיים ¹¹ (BCM)
תמר (I/12)	ישראל מקו נגב 2 (28.75%) Noble Energy (25%) דלק קידוחים ¹² (22%) תמר פטרוליום (16.75%) דור גז בע"מ (4%) אורסט (3.5%)	340 ¹³ (מתוכנן כ- 64.8 הופקו) ¹⁴	2013	כ-190.9	167
לווייתן (I/14+I/15)	דלק קידוחים (45.34%) Noble Energy (39.66%) רציו (15%)	648 ¹⁵	2019	כ-145	כ-36
תנין (I/16) + כריש (I/17)	Energean (100%) ¹⁶ Israel	כ-98 ¹⁷	2021	מרבית הגז ¹⁸	מרבית הגז

- ⁹ לפי הערכת שותפויות הגז השונות. יוער, כי לפי הערכת גורמי המקצוע במשרד האנרגיה, גודלו של שדה תמר עומד על 330 BCM ושל לווייתן על 500 BCM.
- ¹⁰ מתוך הדו"חות הכספיים של שותפויות הגז לשנת 2019.
- ¹¹ מתוך הדו"חות הכספיים של שותפויות הגז לשנת 2018.
- ¹² כאמור, בהתאם להוראות מתווה הגז, נדרשת דלק קידוחים למכור את מלוא זכויותיה בחזקות תמר ודלית עד ליום 17.12.2021.
- ¹³ מתוך מצגת קשרי משקיעים של דלק קידוחים מיום 13.7.2020 (מעודכן נכון לדצמבר 2019).
- ¹⁴ לפי דוח של רשות הגז הטבעי עד סוף 2019 הופק מתמר גז בכמות של 61.4 BCM. לפי דוח של דלק תמלוגים במחצית הראשונה של 2020 הופק מתמר גז בכמות של כ-3.4 BCM.
- ¹⁵ מתוך מצגת קשרי משקיעים (ה"ש 14).
- ¹⁶ כאמור, דלק קידוחים מכרה את אחזקותיה בחזקות כריש ותנין לידי אנרג'יאן, בתמורה לתמלוגים.
- ¹⁷ לפי דיווח של אנרג'יאן לבורסה לניירות ערך מיום 10.11.2020. ראו קישור: <https://maya.tase.co.il/reports/details/1330497>.
- ¹⁸ מתוך מענה לדרישת נתונים מיום 22.12.2020.

15. דו"ח ועדת אדירי מצא כי שוק הגז הטבעי בישראל מאופיין בעודף היצע. מלוח מספר 1 ניתן ללמוד כי היצע הגז הטבעי משלושת מאגרי הגז עומד על כ-1,000 BCM, וזאת ללא התחשבות בפיתוחם של מאגרי גז נוספים, היה ויימצאו. אשר לביקוש לגז טבעי, דו"ח ועדת אדירי אמד את סך הביקוש המקומי לגז טבעי עד שנת 2040. האומדן הצביע על 450 BCM, תוך שהוא מתחשב בגידול בייצור החשמל לאורך השנים, בחדירת הרכב החשמלי לשוק, בסגירת יחידות הייצור הפחמיות של חברת החשמל, בגידול במקורות האנרגיה המתחדשת ובמשתנים נוספים. הדו"ח גם מלמד שבאמצע העשור 2030-2040 צפוי מחסור באספקת הביקוש ברמה השעתית, אם לא יחוברו מאגרים נוספים באמצעות צנרת נפרדת לחוף או שלא תוגדל קיבולת ההולכה במאגרים שהתגלו.
16. בין המלצותיה של ועדת אדירי ניתן למנות: הבטחת אספקה מקומית של 500 BCM, ומתן אפשרות ליצוא של יתרת הכמות; קביעה כי שדות גז קטנים אינם מחויבים בחובת אספקה למשק הישראלי;¹⁹ ודחיית חובת החיבור של המאגרים למשק הישראלי, כך שאם מאגר החל להפיק בשנת 2028, הוא יחויב להתחבר רק בשנת 2033.²⁰

מכרז להקצאת רישיון 72 – ניתוח תחרותי

17. רשות התחרות ביצעה בדיקה ביחס להשפעה התחרותית של שתי קבוצות המתמודדים במכרז וזאת על בסיס מסמכים פומביים, מסמכים פנימיים של הצדדים, שיחות עימם וכן שיחות עם גורמי ממשלה בנושא.
18. דלק ונובל מחזיקות בשני מאגרים פעילים (תמר ולוויתן) – כאשר הן מחזיקות יחדיו בב-50% ממאגר תמר ו-85% ממאגר לוויתן, שהוא המאגר הגדול ביותר שנמצא במים

¹⁹ בהקשר זה, הומלץ כי שדות בגודל של עד 50 BCM לא יחויבו באספקה למשק המקומי; על כל 1 BCM נוסף של גז טבעי מ-50 BCM עד 200 BCM תחול חובת אספקה של 50% מכמות זו; על כל 1 BCM נוסף של גז טבעי מ-200 BCM ומעלה תחול חובת אספקה למשק המקומי של 55% מכמות זו.

²⁰ כאמור לעיל, המלצות ועדת אדירי אומצו בהחלטת ממשלה 4442.

הכלכליים של ישראל, עם עתודות גז שעדיין לא נמכרו המוערכות בכ- BCM 503.²¹ בהתאם למתווה הגז, על דלק להיפרד מכל אחזקותיה במאגר תמר לכל המאוחר עד לחודש דצמבר 2021, בעוד שנובל תמשיך להחזיק ולהפעיל את מאגר לווייתן לצד מאגר תמר, בו עתודות הגז שעדיין לא נמכרו מוערכות בכ- BCM 149.²² לאנרג'יאן החזקה במאגרים כריש ותנין, כאשר היא כבר מכרה את מרבית הגז המצוי בהם, אך טרם סיפקה אותו, ולפיכך יכולתה להתקשר בהסכמי גז חדשים מצומצמת.²³

19. ככל שיתגלה גז טבעי בכמות משמעותית ברישיון 72, וככל שיתקיימו התנאים המדיניים והכלכליים שיאפשרו זאת, הרי שקיים פוטנציאל כי מאגר בתחום הרישיון יהפוך למאגר המתחרה בתחום אספקת גז טבעי לישראל.

20. תחת הנחות אלו, זכיה של דלק ונובל ברישיון עשויה להעלות מספר חששות תחרותיים כדלקמן.

21. החשש הראשון והמרכזי ביחס לזכייתן של דלק ונובל, נוגע לכך שלא ישווק גז משטח הרישיון לישראל. בחינת התמריצים של דלק ונובל מעלה שאין להן צורך בשיווק גז ממאגר נוסף למשק הישראלי, וזאת בשל עתודות הגז העודפות שלהן, ויכולתן למצות את מלוא כושר התחרות שלהן באמצעות מאגרי הגז והתשתית העומדים לרשותן כבר כיום. שוק הגז מאופיין בעודף היצע, והחברות יכולות לספק מהמאגרים תמר ולווייתן את מרבית הביקוש בשנים הקרובות, וממאגר לווייתן את מרבית הביקוש גם לטווח רחוק יותר. אם כך, סביר להניח שהתמריץ של נובל ודלק ביחס למאגר ברישיון 72 נוגע לשיווקו מחוץ לישראל.

²¹ גודל המאגר הוערך לאחרונה בכ- BCM 648, כפי שדווח למשקיעי דלק קידוחים ביום 13.07.2020, ועד כה נחתמו חוזים לאספקת גז מהמאגר בהיקף של BCM 145.

²² גודל המאגר הוערך לאחרונה בכ- BCM 340, כפי שדווח למשקיעי דלק קידוחים ביום 13.07.2020, ועד כה נחתמו חוזים לאספקת גז מהמאגר בהיקף של כ- BCM 191, על פי הדוח השנתי לשנת 2019 של דלק קידוחים.

²³ לפי דיווח לבורסה מיום 10.11.2020 לאנרג'יאן יכולת לספק גז בהיקף של BCM 8 לשנה וברגע היא מחויבת בחוזים לאספקת BCM 7.4 בשנה לכל היותר. ראו: <https://maya.tase.co.il/reports/details/1339688>.

[REDACTED]

[REDACTED]

22. במסגרת זו יש לציין כי ממצאי הבדיקה העלו כי

[REDACTED]

בהיעדר פעילות

קידוח ותשתית מתאימה בצד הישראלי, הסיכוי שגם בעתיד הרחוק יותר ישווק גז משטח הרישיון לישראל נמוך עוד יותר.

23. חשש נוסף שעולה כתוצאה מזכיה של דלק ונובל ברישיון הוא ביחס להגדלת כוח השוק שלהן. סוגיה זו מתחדדת עוד יותר נוכח התיאום המתמשך בין דלק ונובל, שעשוי להעניק להן הלכה למעשה כוח שוק. בתרחיש לא סביר לפיו דלק ונובל יחליטו בסופו של דבר לפתח את המאגר לצורך שיווק גז לישראל, הדבר יוביל לגידול בנתח השוק של נובל המחזיקה גם במאגר לווייתן וגם במאגר תמר, ובצורה מצומצמת יותר אך לא מבוטלת גם בנתח השוק של דלק (שצפויה בעתיד להחזיק רק בלווייתן). הגדלת נתח השוק של נובל ודלק מגבירה את החשש, הקיים כבר כיום, כי הן תוכלנה להפעיל כח

[REDACTED]

שוק על צרכני הגז הטבעי ולהעלות את מחירי הגז. סוגיה זו מקבלת משנה תוקף במיוחד לאור כמות הגז המצומצמת אותה אנרג'יאן טרם התחייבה למכור ממאגרי כריש ותנין.²⁵

24. לבסוף, חשש נוסף שעולה כתוצאה מזכיה של דלק ונובל יחד במכרז נובע מהרחבת שיתוף הפעולה ביניהן. כפי שצוין לעיל, מתווה הגז קבע כי על דלק למכור את מלוא אחזקותיה במאגר תמר לצד שלישי שאינו קשור לדלק או נובל (או גורמים נוספים המחזיקים באמצעי שליטה במאגרי גז) עד סוף שנת 2021. בכך, המתווה מצמצם את זהות האינטרסים בין מתחרים בשוק הגז הטבעי, ובפרט נובל ודלק, ובכך מגביר את הסיכוי שיתחרו ביניהן לתועלת הציבור. מתן היתר להרחבת שיתוף הפעולה בין נובל ודלק ירחיב בשנית את האינטרס והשולחן המשותף שהן חולקות, ובכך עשוי לצנן את התחרות ביניהן.²⁶ זכייתן של דלק ונובל ברישיון 72 תגדיל את האינטרסים המשותפים שלהם כך שהן יחזיקו ביחד בשני מאגרים או למצער במאגר ובמאגר פוטנציאלי. בכך מתהדקים האינטרסים המשותפים של דלק ונובל, אשר מתווה הגז שקד על הפחתתם.

25. לעומת החששות העולים מזכיה של דלק ונובל, זכיה של אנרג'יאן במכרז הנדון, תחת אותן הנחות, צפויה לשפר את תמונת המצב התחרותית. כאמור, כבר בשלב זה, אנרג'יאן התחייבה בחוזים לאספקת גז בהיקף [REDACTED], ולכן היא מוגבלת ביכולתה להוות אלטרנטיבה תחרותית למאגרים תמר ולוויתן, בהם מחזיקות דלק ונובל. הוספת מאגר נוסף להיצע הגז של אנרג'יאן תאפשר לה למצות את כושר האספקה שלה על בסיס התשתית הקיימת כיום (ואף יותר אם התשתית תשודרג), להתחרות בתמר ולוויתן ולהציע מחירים אטרקטיביים. לפיכך לאנרג'יאן תמריץ משמעותי לפתח את המאגר ולשווק גז ממנו בישראל.

[REDACTED]

²⁶ סעיף 11 לפרק ג' למתווה הגז.

26. מהמסמכים שהתקבלו במסגרת דרישות הנתונים שנשלחה לאנרג'יאן ומשיחות עמה, עלה כי לו הדבר יתאפשר על ידי המדינה, בכוונת אנרג'יאן לפתח את המאגר ברישיון 72 ולחברו לפלטפורמה (FPSO) שאנרג'יאן מקימה בסמוך למאגר כריש לקראת חיבורו למשק הישראלי. כמו כן, [REDACTED] ניכר כי אנרג'יאן טרם מיצתה את מלוא הקיבולת של צינור הזרמת הגז לישראל מה-FPSO (כ-8 BCM בשנה), [REDACTED] כיום היא מוגבלת ביכולתה לממש את כושר התחרות הנוכחי שתשתית ההזרמה שלה מאפשרת. בשל כך, גילוי והפקה ממאגר גז נוסף לכריש ותנין יאפשר לה להמשיך ולהתחרות במשק הישראלי.
27. כפי שנמסר לרשות התחרות, להערכת משרד האנרגיה קיימת סבירות נמוכה ביותר שגז שיימצא בשטח הרישיון יופק ויוזרם בסופו של דבר למשק הישראלי, זאת בשל שיקולים גיאוגרפיים-פוליטיים ושיקולים הנוגעים לפעילות בצד הלבנוני הגובל בשטח הרישיון. אם בלאו הכי לא ישווק גז משטח הרישיון לישראל, לזהות המחזיק ברישיון ישנה לכאורה השפעה מועטה על התחרות הענפית בתחום הגז הטבעי בישראל. אף על פי כן, לא קיימת ודאות בנוגע להיעדר האפשרות להזרמת הגז מהמאגר לישראל. בנוסף, פיתוח, הפקה ומיצוי מאגר גז טבעי הוא תהליך ממושך וארוך שנים כך שגם אם בעת התנאים הגיאוגרפיים-פוליטיים מעלים סבירות נמוכה לכך שתתאפשר הזרמת גז מהמאגר למשק הישראלי, יתכן שהם ישתנו בעתיד, במהלך חיי המאגר, ולפיכך יש צורך לקחת בחשבון אפשרות זו, על ההשלכות התחרותיות שלה.
28. בשולי הדברים ולמען הסדר הטוב נציין כי חוות דעת זו אינה עוסקת במשמעויות המשפטיות של החזקה משותפת של דלק ונובל ברישיון או בהיתרים הנדרשים לה לפי חוק התחרות הכלכלית.

המלצה

29. על בסיס המידע המצוי בפנינו, ככל שפיתוח המאגר יתאפשר ובהתאם לכך שאכן יתקיימו התנאים לחיבורו למשק הישראלי, זכיה של אנרג'יאן ברישיון 72 עדיפה מבחינה תחרותית על פני זכייה של נובל ודלק. זכייה של אנרג'יאן עשויה לשפר את המצב התחרותי במשק הגז הישראלי, להרחיב את עתודות הגז המאפשרות לאנרג'יאן להתחרות בשוק ולהוסיף מאגר נוסף המחובר בתשתית לישראל. מנגד, זכיה של דלק ונובל אינה צפויה להוסיף לעתודות הגז שישווקו בישראל. אף אם דלק ונובל יחליטו לפתח את המאגר ולשווק את הגז לישראל, נוכח התמריצים של נובל ודלק פיתוח המאגר עשוי להתעכב, וכן החזקה במאגר נוסף תביא לגידול בכוח השוק המשותף שלהן באופן שעלול לפגוע בתחרות.

30. הגם שפסילת דלק ונובל תוביל למציע בודד במכרז, שיקולי התחרות בשוק הגז הטבעי מטים את הכף להעדפת אנרג'יאן כמציע.

31. לאור האמור לעיל, המלצתנו היא כי יש למנוע זכיה של דלק ונובל ולאפשר זכיה של אנרג'יאן נוכח החששות התחרותיים שהזכייה של דלק ונובל מעלה.

בכבוד רב ובברכה,

תום כהן, כלכלן

רשות התחרות